

EUROPEISKA UNIONEN

Regionkommittén

SAMRÅD MED STÄDER OCH REGIONER

om

en ny strategi för hållbar tillväxt

Lissabonstrategin efter 2010

Regionkommittén har beslutat att inleda ett samråd med de europeiska lokala och regionala myndigheterna om framtiden för strategin för tillväxt och sysselsättning efter 2010, så att de får möjlighet att framföra sina synpunkter och intressefrågor till Europeiska rådet.

Resultatet av samrådet kommer att presenteras och diskuteras i Bryssel under Open Days-veckan

(5–8 oktober 2009) och kommer därefter att utgöra underlag för ReK:s politiska budskap till Europeiska rådets vårtoppmöte 2010, där det slutliga beslutet kommer att fattas.

Alla lokala och regionala myndigheter i EU kan påverka hur detta budskap ska utformas genom att besvara frågorna nedan.

Man kan hitta den information som behövs för att delta i samrådet och frågorna på EU:s alla officiella språk på följande adress:

www.cor.europa.eu

Alla bidrag kommer att publiceras på denna webbplats på originalspråket och på engelska.

Svaren får formuleras på valfritt officiellt EU-språk och ska ha inkommit

senast den 20 april

Vänligen skicka dina svar i Wordformat (.doc) till consultation@cor.europa.eu

Name and last name of the sender:	
Contact details (address, phone, email)	
On behalf of the Institution:	
Country	

1. Gör en generell bedömning av resultaten av Lissabonstrategin för tillväxt och sysselsättning från dess införande 2005 och framåt. Ge parallellt med detta separata svar på följande frågor:

En generell bedömning av resultaten av Lissabonstrategin är inte lätt att göra i nuläget. Det torde stå klart att målen med strategin inte kommer kunna uppfyllas men samtidigt är det svårt att skylla det på strategin som sådan, inte minst med tanke på den nu aktuella världsomspännande ekonomiska krisen. Stockholmsregionens Europakommitté (SEU) har därför i stället valt att mer generellt kommentera Lissabonstrategins betydelse för utvecklingen i Stockholmsregionen och det utvecklings- och tillväxtarbete som bedrivits och bedrivs i regionen.

Flera studier, som gjorts med hjälp av de indikatorer som tagits fram inom ramen för arbetet med Lissabonstrategin, har visat att Stockholmsregionen ligger väl till på många områden. Detta visas bland annat i OECD Territorial Reviews: Stockholm, Sweden 2006:

<http://browse.oecdbookshop.org/oecd/pdfs/browseit/0406021E.PDF>, men även i flera andra senare studier och rankinglistor. SEU gör dock bedömningen att detta inte har särskilt mycket med Lissabonstrategin att göra. Stockholmsregionen har länge arbetat med hållbar ekonomisk, social och miljömässig utveckling, mer eller mindre oberoende av Lissabonstrategin. Detta arbete initierades redan på 1950-1960-talet, inom ramen för planeringsbegrepp som regionplanering, länsplanering, tillväxtavtal och regional utvecklingsplanering. I dagsläget pågår t.ex. ett intensivt arbete med att ta fram en regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen där man applicerar ett holistiskt synsätt och där många av Lissabonstrategins målsättningar ingår på ett integrerat sätt. För mer information om den regionala utvecklingsplanen för Stockholm se: [http://www.rtk.sll.se/MOSSdokument/Publikation/Publikationer_AM_2009_1_Rewiew_draft_Sthlm_region_RUFS .pdf](http://www.rtk.sll.se/MOSSdokument/Publikation/Publikationer_AM_2009_1_Rewiew_draft_Sthlm_region_RUFS.pdf).

Stockholms läns kommuners arbete med att skapa en gemensam gymnasierregion, gemensam vuxenutbildningsregion och att utveckla arbete med vägledning är andra exempel på arbete som ligger i linje med Lissabonstrategin.

SEU anser sammantaget att det är rimligt att kräva att kommissionen gör en genomgripande analys av strategins resultat där hänsyn även tas till omvärldsförändringarna innan en ny strategi sjösätts. Om en sådan inte går att ta fram till 2010, skulle ett alternativ vara att arbeta efter den nuvarande till dess att den utvärderats på ett korrekt sätt.

I analysen bör särskilt klargöras dels hur EU-kommissionen själv klarat av de delar i strategin som åligger den, dels vilka konkreta åtgärder staterna har gjort vad gäller den nationella nivåns ansvarsområden samt för att underlätta engagemang från lokala och regionala aktörer

– eller för att öka kunskapen om Lissabonstrategin bland nämnda aktörer. Kunskapsnivån om strategin torde generellt kunna sägas vara låg i Sverige och engagemanget i genomförandet begränsat, med vissa undantag. I Stockholmsregionen används Lissabonindikatorerna i en del sammanhang, som i t.ex. Sörmlands regionala arbete, regionplaneringen och inom Stockholms stad, för att jämföra regionerna med andra regioner och städer.

EU-kommissionen bör ta hänsyn till att Europas regioner har olika formella kompetenser och finansiella förutsättningar. Det är skillnad mellan det ansvar som t ex en tysk delstat och en svensk region kan åta sig, med dagens uppgifter och resurser. EUs stödåtgärder måste ta hänsyn till sådana skillnader och vara så pass flexibla att alla parter kan medverka med utgångspunkt från sina egna förutsättningar.

1.1 Har strategins mål, pelare och prioriteringar varit lämpliga för att klara Europas behov när det gäller hållbar tillväxt?

(Strategins **mål** är att öka EU:s konkurrenskraft. Den bygger på sociala, ekonomiska och miljörelaterade **pelare**, i enlighet med Europeiska rådets **integrerade riktlinjer** och fyra **prioriteringar** (som fastställdes vid Europeiska rådets vårtoppmöte 2006 och bekräftades 2008): kunskap och innovation; frigörande av företagens potential, särskilt när det gäller små och medelstora företag; bättre lagstiftning; investeringar i humankapital och en reformerad arbetsmarknad; klimatförändringarna och energin.)

Även om Europas behov av hållbar tillväxt inte har kunnat tillgodoses anser SEU att strategins mål, pelare och prioriteringar varit lämpliga. Dessa bör därför tas med även i en eventuell kommande ny europeisk strategi för hållbar tillväxt. Det är då även av största vikt att ha fortsatta höga målsättningar med konkreta och realiserbara delmål för regioner. SEU menar dessutom att det är viktigt att dessa delmål kopplas till frågor där regioner har beslutskompetens och beslutskapacitet.

1.2 Har strategins styrning varit tillräckligt effektiv?

(Efter översynen 2005 har strategins **styrning** omfattat följande: **nationella reformprogram** för genomförande av rådets **integrerade riktlinjer**; de därmed sammanhängande nationella **genomföranderapporterna**; Europeiska kommissionens **årliga framstegsrapport**; rådets **landsspecifika rekommendationer** (inbördes utvärdering inom ramen för den öppna samordningsmetoden); **gemenskapens Lissabonprogram**, inbegripet åtgärder som vidtas av EU-institutionerna; utnämningen av en nationell Lissabonsamordnare med uppgift att driva strategin framåt i den egna medlemsstaten och involvera olika aktörer i dess genomförande.)

Även om styrningen av strategin - från EU till den nationella nivån - förefaller ha fungerat på ett tillfredsställande sätt, så kan detta knappast sägas vara fallet vad gäller nationellt till den underliggande nivån. Visserligen har Lissabonstrategin tillämpats i vissa sammanhang, men förutom användningen av indikatorerna har det nog endast skett i arbetet med strukturfonderna som ju innebär att regionen tillförs pengar. Finansieringsmöjligheter engagerar många. Frågan är om det även finns andra incitament som skulle kunna leda till motsvarande insatser. För närvarande känns det osäkert.

Om man ser till den regionala och lokala nivån i Sverige torde det bästa vara att hitta stödformer som stärker förutsättningarna för kommunerna och landstingen/regionerna att ytterligare höja nivån inom de viktiga områden där de redan har ett stort ansvar och som samtidigt är viktiga inslag i Lissabonstrategin. Idag är dessa områden socialt arbete och hälso- och sjukvård såväl som utbildning, miljö, lokal infrastruktur, kollektivtrafik samt regionalt och lokalt arbete som syftar till att skapa ett gott företagsklimat som i sin tur stimulerar entreprenörskap och näringslivsutveckling.

1.3 Vilka kvantitativa och kvalitativa indikatorer har varit användbara för att kartlägga strategins resultat och göra jämförelser med andra länder och regioner? Redogör

kortfattat för era erfarenheter.

SEU anser att de indikatorer som finns och som möjliggör jämförelser mellan olika stater och regioner är absolut nödvändiga. Indikatorerna som används idag har dock en klar makroekonomisk prägel som inte alltid är tillämpbar på regional och lokal nivå, exempelvis BNP. Andra faktorer så som demografi, infrastruktur, ICT-användning, forsknings- och utvecklingskapacitet, utbildningsnivåer och mått på humankapital torde vara kriterier som man på regional och lokal nivå lättare kan knyta an till. I ett vidare perspektiv kunde man även tänka sig att ta hänsyn till indikatorer som mäter livs- och arbets kvalitet, effektivitet i resursanvändning och tillvaratagande av social- och humankapital etc.

2. Anser ni att en övergripande EU-strategi behövs efter 2010, eller tycker ni att en enkel mix av EU:s sektorspolitiska åtgärder och nationella politiska åtgärder räcker för att effektivt främja hållbar tillväxt och sysselsättning, utan det "paraply" som en sammanhållen strategi tillhandahåller? Motivera ert svar.

SEU anser att det behövs en övergripande EU-strategi som genomsyrar hela EU:s politiska agenda och ligger till grund för alla beslut som tas. Utan ett överstatligt arbete inom dessa frågor skulle stor risk finnas för ökad protektionism och stora problem att förverkliga och bibehålla det redan uppnådda vad gäller den inre marknaden och fri rörlighet för människor, kapital, tjänster och varor. Utan en sådan övergripande strategi torde det också vara svårt att klara balansen mellan konkurrenskrafts- och sammanhållningsmålen.

SEU menar att det även bör ingå i staternas åtaganden att engagera regionala och lokala organ att i framtagandet av nationella handlingsprogram och förverkligande av strategins målsättningar.

3. Om ni är för en ny övergripande europeisk strategi, vilka nya inslag skulle kunna leda till ökad effektivitet i jämförelse med Lissabonstrategin i dess nuvarande utformning? Ta särskilt hänsyn till följande:

3.1 Bör antalet prioriteringar i den nya strategin vara detsamma som nu, eller bör det finnas fler eller färre prioriteringar? Vilka prioriteringar bör göras?

(Rådets prioriteringar: Se fotnot 1.)

Antalet prioriteringar är inte det viktiga, utan att det är rätt prioriteringar som görs. Däremot kan en liten förändring av dessa göra att Lissabonstrategin upplevs som ett dokument anpassat till externa förändringar, exempelvis den nu rådande ekonomiska krisen.

SEU ser inga problem med de nu aktuella prioriteringarna, som mycket väl kan ingå i en kommande strategi, men anser att det är viktigt att dessa prioriteringar är anpassade till de aktuella problemen i samhället som strategin skall bidra till att lösa. SEU ser det således som naturligt att den nya strategin i stor utsträckning tar sin utgångspunkt i den nu rådande krisen.

3.2 Hur ska man hantera de kostnader som strategin medför och de möjliga avvägningar som man kan tvingas göra inom ramen för strategin – dvs. när resurser måste allokeras till strategins olika mål?

(De integrerade riktlinjerna (makroekonomiska, mikroekonomiska, sysselsättningsrelaterade) kan konsulteras på följande adress: http://ec.europa.eu/growthandjobs/european-dimension/index_en.htm.)

3.3 Hur ska man hantera de kostnader som strategin medför och de möjliga avvägningar som man kan tvingas göra inom ramen för strategin – dvs. när resurser måste allokeras till strategins olika mål?

Samma som ovanstående fråga, fel i översättning. Enligt engelsk version:

SEU anser det svårt att i nuläget svara på denna fråga. Avvägningen av hur kostnaderna för

genomförandet av strategin och fördelningen av dem mellan olika delar skall hanteras måste enligt SEUs mening på vanligt sätt göras i den budget som upprättas i samband med utarbetandet av den kommande nya strategin.

4. Hur ska man göra för att samtidigt försöka uppnå konkurrenskraftsmålen och de ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållningsmålen?

SEU anser att det inte handlar om två parallella utvecklingar. Det handlar snarare om att Lissabonstrategin ska ligga till grund för ett helhetsperspektiv i beslutsfattandet. Ömsesidigheten mellan dessa två typer av mål är också viktig att betona.

5. Skulle ni vilja behålla samma form av styrning¹ som i den nuvarande Lissabonstrategin eller skulle ni vilja ändra på något?

(Styrning: Se fotnot 2.)

- Klarare juridisk styrning och fler rekommendationer från EU
- Utökat ansvar till regional/lokal nivå
- Utnämmande av en person per land/region med ansvar för nationell/regional revision gällande Lissabonstrategin

5.1 Vilka inslag skulle ni i så fall vilja ändra på?

5.2 Vilka förändringar behövs jämfört med dagens situation?

5.3 Vilka roller bör Europeiska kommissionen, Europeiska unionens råd, de nationella regeringarna respektive de regionala och lokala myndigheterna ha när det gäller att definiera och genomföra den framtida politiken för tillväxt och sysselsättning i Europa? Vilket förhållande bör de försöka upprätta mellan sig för att göra det politiska beslutsfattandet så effektivt som möjligt?

Vad gäller ansvarsfördelningen mellan EU och staterna menar SEU att den måste klargöras i strategin där hänsyn naturligtvis skall tas till de olika befogenheter EU har inom olika områden. I övrigt måste hänsyn tas till subsidiaritetsprincipen och de olika organisations- och ansvarsfördelningslösningar mellan olika samhällsnivåer som finns i respektive medlemsstat. I strategin bör tydliggöras på vilka områden regionala och lokala organ har eller kan ha uppgifter av stor vikt för genomförandet av den övergripande EU-strategin samt på vilka sätt EU och medlemsstaterna kan stödja det arbetet. Av strategin bör vidare framgå att de nationella planerna bör tas fram i nära samarbete med företrädare för den regionala och lokala nivån.

6. Vilka politiska åtgärder och insatser relaterade till Lissabonstrategin bör prioriteras i

nuläget för att bidra till att klara den djupa ekonomiska kris som nu råder, samtidigt som Europas konkurrenskraft stärks? Ta särskilt hänsyn till följande:

SEU vill på denna punkt hänvisa till de synpunkter som framfördes i slutdeklaration från CEMRs 24 generalförsamling i Malmö den 24 april 2009. Ett utdrag ur deklarationen bifogas.

6.1 Vilka är de politiska åtgärder och insatser som enligt er mest effektivt skulle leda till resultat på kort sikt och som därför bör genomföras nu?

--

6.2 Och vilka skulle enligt er ge bäst resultat på lång sikt, förutsatt att de också genomförs nu?

--

Resultat, misslyckanden och obesvarade frågor

Lissabonstrategin för tillväxt och sysselsättning, som inleddes 2000 i syfte att öka Europas konkurrenskraft, avslutas 2010.

Inom ramen för strategin hade centrala kvantitativa indikatorer, och målvärden för dessa, fastställts

i syfte att kartlägga framsteg som de olika medlemsstaterna gjorde och underlätta jämförelser och inbördes utvärdering. Eftersom framstegen inte bedömdes vara tillräckliga gjorde man 2005

en översyn i syfte att öka strategins effektivitet genom större egenansvar för berörda aktörer. En förteckning upprättades över riktlinjer med en makroekonomisk, mikroekonomisk och sysselsättningsrelaterad dimension. I förteckningen sammanfördes strategins ekonomiska, sociala och miljörelaterade pelare. En ny styrningsmekanism infördes också: Varje medlemsstat skulle utarbeta ett nationellt reformprogram och lämna in en årlig framstegsrapport. Vid sitt vårtoppmöte skulle Europeiska rådet varje år ge medlemsstaterna "landsspecifika rekommendationer".

Trots vissa framsteg har strategin fått ett blandat resultat. Å ena sidan kommer de kvantitativa målen inte att ha nåtts 2010, ömsesidiga påtryckningar och landrekommendationer tycks inte ge de effekter som förväntats, och ett samordnat och integrerat politiskt beslutsfattande som involverar flera nivåer är inte så utbrett som det borde vara. Å andra sidan finns en mycket större medvetenhet om agendan för tillväxt och sysselsättning än tidigare, och agendan inspirerar beslutsfattandet på olika styresnivåer.

Europeiska rådet kommer vid sitt vårtoppmöte 2010 att besluta om vad som ska följa därefter. Vid Europeiska rådets vårtoppmöte 2008 inleddes en debatt, som nu förs mot bakgrund av den djupaste ekonomiska och finansiella kris som Europa har upplevt på många årtionden.

ReK:s ståndpunkt när det gäller styrningen av politiken för tillväxt och sysselsättning: ett integrerat politiskt beslutsfattande som involverar flera styresnivåer

Regionkommittén är övertygad om att städerna och regionerna måste vara involverade om EU:s mål för tillväxt och sysselsättning ska kunna uppnås. Efter tre år av aktiv övervakning via övervakningsplattformen för Lissabonstrategin kan Regionkommittén konstatera att strategin har misslyckats med att "förvandla Lissabonstrategins mål till integrerade politikinsatser på alla styresnivåer" och att detta gör det svårt att uppnå strategins mål. I Regionkommitténs förberedande yttrande från november 2008 om Lissabonstrategin för tillväxt och sysselsättning framhölls behovet av bättre samordning mellan tillväxt- och sysselsättningspolitiken på olika styresnivåer, en integrerad politik för tillväxt och sysselsättning på alla nivåer och avtal mellan olika styresnivåer.

Att angripa den rådande ekonomiska krisen: konkurrenskraft som en pelare i den europeiska återhämtningsplanen

Ökad europeisk konkurrenskraft på lång sikt är en av de båda pelarna i den europeiska återhämtningsplanen. Den andra pelaren är en omfattande stimulans av ekonomin genom offentliga utgifter, vilket ska bidra till att uppnå de långsiktiga målen för hållbar tillväxt, eftersom den fokuserar på "smarta investeringar" (t.ex. ren teknik, utbildning och vidareutbildning). Planens konkurrenskraftspelare bygger på de fyra prioriteringarna i Lissabonstrategin för tillväxt och sysselsättning: människor, näringsliv, infrastruktur och energi samt forskning och innovation.

Under de närmaste månaderna kommer EU:s lokala och regionala myndigheter att involveras i det snabba och omfattande genomförandet av återhämtningsplanens utgiftsåtgärder, och de ska också vidta åtgärder i syfte att göra Lissabonstrategins sista år så givande som möjligt.

Det är mycket viktigt för städerna och regionerna att budgetstimulansen kompletteras med strukturreformer och andra åtgärder som främjar den anpassning som krävs för att den europeiska ekonomin ska komma stärkt ur denna kris.
